

# VEREJNÁ VYHLÁŠKA

Oznámenie o vydaní rozhodnutia vo veci vyhlásenia Sýpky v Močenku, časť Gorazdov, k. ú. Močenok za národnú kultúrnu pamiatku sa v zmysle § 26 správneho poriadku doručuje verejnou vyhláškou, ktorá sa vyvesí (zverejní) po dobu 15 dní na úradnej tabuli a internetovej adrese správneho orgánu – Pamiatkového úradu Slovenskej republiky, a na úradnej tabuli Obecného úradu Močenok. Pätnásť deň vyvesenia verejnej vyhlášky je dňom doručenia.

Vyvesené dňa: 5.5.2016 ..... Zvesené dňa: .....

Potvrdené dňa: .....

Pečiatka a podpis: ...  
**Obec Močenok**  
**Sv. Gorazda 629/8**  
**951 31 Močenok** 



## PAMIATKOVÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava

Číslo: PUSR-2016/615-10/31132/KIR

Bratislava, 27. 4. 2016

**Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa § 26 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov v spojení s § 18 ods. 2 a § 44 ods. 4 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov,**

### **d o r u č u j e V E R E J N O U V Y H L Á Š K O U**

#### **oznámenie o vydaní rozhodnutia:**

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky ako miestne a vecne príslušný správny orgán v zmysle ustanovenia § 9 ods. 3 a § 10 ods. 2 písm. e) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej iba „pamiatkový zákon“) vydáva podľa § 15 ods. 1 zákona v súlade s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov toto

#### **r o z h o d n u t i e :**

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 pamiatkového zákona

#### **v y h l a s u j e z a n á r o d n ú k u l t ú r n u p a m i a t k u**

**Sýpku** v Močenku, časť Gorazdov, okr. Šaľa, súp. č. 1463, na parcele č. 6092/24, k. ú. Močenok, stavba zapísaná na liste vlastníctva č. 6642 ako „sýpka“, vo výlučnom vlastníctve Leonarda Žilku a Anny Žilkovej r. Kohútovej, E. M. Šoltésovej 72/9, 963 01 Krupina, pozemok pod stavbou v zmysle listu vlastníctva č. 2521 vo vlastníctve Štátneho majetku s. p. Trnovec nad Váhom.

#### **O d ô v o d n e n i e**

V zmysle § 2 ods. 3 pamiatkového zákona je kultúrna pamiatka podľa tohto zákona hnutelná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej len „Pamiatkový úrad“) začal dňa 18. 3. 2016 správne konanie o vyhlásení bývalej biskupskej sýpky za národnú kultúrnu pamiatku na základe podkladu pre vyhlásenie národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „podklad“), vypracovaného Krajským pamiatkovým úradom Nitra z vlastného podnetu.

Účastníkom konania, Leonardovi Žilkovi a Anne Žilkovej, bolo oznámenie o začatí správneho konania spolu s podkladom doručené dňa 29. 3. 2016. Účastníci konania sa k podkladu rozhodnutia nevyjadril.

Účastníkovi konania, Obci Močenok, bolo oznámenie o začatí správneho konania spolu s podkladom doručené dňa 18. 3. 2016. Účastník konania sa k podkladu rozhodnutia vyjadril listom zo dňa 23. 3. 2016, doručeným Pamiatkovému úradu dňa 31. 3. 2016, v ktorom vyjadril svoj súhlas s vyhlásením sýpky za národnú kultúrnu pamiatku, pričom však upozornil na súčasný zlý stavebno-technický stav predmetného objektu a vyjadril obavu o zabezpečenie ochrany objektu zo strany vlastníkov proti jeho rozkrádaniu.

Vzhľadom na neznámych účastníkov konania – vlastníkov pozemku – parcely č. 6092/24, ktorá je po zrušení štátneho podniku – Štátneho majetku Trnovec vo vlastníctve neznámych vlastníkov, zaslal správny orgán oznámenie o začiatku správneho konania spolu s podkladom aj Slovenskému pozemkovému fondu, ktorému boli uvedené písomnosti doručené dňa 18. 3. 2016. Účastník konania sa k podkladu rozhodnutia nevyjadril. Správny orgán z rovnakého dôvodu doručoval oznámenie o začatí správneho konania aj formou verejnej vyhlášky. Verejná vyhláška bola na úradnej tabuli správneho orgánu – Pamiatkového úradu vyvesená dňa 30. 3. 2016 a zvesená dňa 15. 4. 2016. Na úradnej tabuli Obecného úradu Močenok bola verejná vyhláška vyvesená dňa 21. 3. 2016 a zvesená dňa 5. 4. 2016. Pätnásty deň vyvesenia verejnej vyhlášky je dňom doručenia.

Pamiatkový úrad v priebehu správneho konania zistil skutočný stav veci tak, ako to ustanovuje § 32 ods. 1 správneho poriadku, pričom vychádzal najmä z predloženej historickej, urbanistickej, architektonickej a technickej charakteristiky objektu bývalej biskupskej sýpky a následne posúdil splnenie kritérií podľa § 15 ods. 1 zákona, podľa ktorého sa vec, ktorá má pamiatkovú hodnotu, vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku. Keďže podklad pre vyhlásenie veci za národnú kultúrnu pamiatku jednoznačne preukázal pamiatkovú hodnotu, ktorou je podľa § 2 ods. 2 pamiatkového zákona súhrn významných historických, spoločenských, krajiných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany, došlo k splneniu kritérií na vyhlásenie sýpky v Močenku za národnú kultúrnu pamiatku vo verejnom záujme.

Správny orgán vychádzal zo skutočnosti, že bývalá biskupská sýpka je cenným reprezentantom vývinu architektúry svojho druhu na počiatku 19. storočia a je významným dokumentom dobovej kultúry hospodárenia s napojením na významného vlastníka hospodárskej usadlosti – nitrianskeho biskupa. Biskupský majer v Gorazdove súvisel s panstvom biskupov v Močenku, ktorý ju využívali ako svoju letnú rezidenciu. V časti Gorazdov sa nachádzal starší hospodársky dvor z druhej polovice 18. storočia, ktorý po viacerých úpravách fungoval ešte v 50. rokoch 20. storočia, pričom historické hospodárske budovy boli zrejme na počiatku 90. rokov 20. storočia asanované. Sýpka je situovaná v juhozápadnej časti areálu usadlosti, oddelenou cestnou komunikáciou, v pozdĺžnom smere severozápad – juhovýchod. Sýpka, postavená v roku 1812, predstavovala premyslený funkčný a veľkoryso priestorovo koncipovaný objekt. Z prvotnej etapy je dodnes zachovaná skladba hmôt, dispozičné riešenie, stavebno-technické riešenie, stavebno-stolárske a iné súčasti objektu i celkové členenie fasád. Se-

kundárne úpravy a zásahy, ktoré významne nenarušili pôvodný stavebný koncept a sú vo veľkej miere odstrániteľné, predstavujú najmä zamurovanie dvoch vstupných otvorov v juhovýchodnom obvodnom múre, zamurovanie štrbinového vetracieho systému sýpky, vymurovanie priečky medzi priestorom jedného z rizalitov a hlavného priestoru sýpky, prekrytie tehlovej podlahy betónovou vrstvou, pravdepodobne k týmto neskorším zásahom patrí aj vybudovanie šestice priestorov na skladovanie jednotlivých obilnín na prízemí sýpky. Posledným významným zásahom bola v 2. polovici 20. storočia výmena strešnej krytiny. Dvojpodlažná bloková budova na pôdoryse obdĺžnika, na jednej dlhšej strane (severozápadnej) s dvoma osovo súmernými vstupno-komunikačnými rizalitmi, je nepodpivničená, zastrešená polvalbovou strechou s murovanými čelnými štítmi. Veľkokorysý jednopriestor je rozdelený na dve nadzemné podlažia a hospodársky funkčný priestor krovu trámovou konštrukciou. Prístupnosť medzi úrovňami priestoru je zabezpečený cez dva komunikačné rizality, pravdepodobne pôvodne, dnes už nezachovanými, jednoramennými schodiskami. Priestor je presvetlený radom pravouhlých, na šírku komponovaných okien v obvodových múroch (na dlhších stranách 4 a 6 okien, na kratších stranách s 2 oknami). Primárna vrstva podlahy je tvorená nasucho kladenými tehľami, so sekundárnou betónovou vrstvou. Drevená konštrukcia 2. nadzemného podlažia, ktorá tvorila súčasne podlahu rozmerného podkrovia nie je v súčasnosti zachovaná, drevená konštrukcia stropov 1 a 2. nadzemného podlažia sýpky bola rozobratá a odcudzená. Krov nad sýpkou je krokový, hambáľkový, 3-etážový s dvoma úrovňami postranných stojatých stolíc, v plných väzbách vešadlový. Strešné štíty sú murované, spevnené piliermi s párami kruhových vetracích otvorov medzi jednotlivými piliermi, pričom obdobne boli riešené strešné štíty rizalitov. Strecha je novodobá, z 2. polovice 20. storočia, s pálenou strešnou krytinou a dvoma radmi presvetľovacích strešných okien nad sebou na oboch stranách stavby. Fasády objektu sú jednoduché, bez výzdoby, členené iba dvernými, okennými a vetracími otvormi a dotvorené jednoduchým nečleneným soklom, plochou korunnou rímou bez profilácie a rímse podobným lemom rámujuúcim strešné štíty hlavného objektu sýpky a oboch rizalitov. Na hlavnej – severozápadnej fasáde – sú situované dva vstupno-komunikačné rizality, kryté polvalbovou strechou, pričom juhozápadný rizalit je zborený, zachovaný len v pôdoryse, s časťou krovu a polvalbovej strechy. V obvodových múroch sýpky sa nachádza dômyselný primárny systém štrbinových prieduchov, ktoré mali zabezpečovať dostatočné prevetrávanie interiéru, aby nedochádzalo k zavlhnutiu a znehodnoteniu skladovaných obilnín. Prieduchy boli sekundárne zamurované a múry omietnuté. Po obvode sýpky sú pravdepodobne pravidelne za sebou radené identické na výšku komponované štrbinové prieduchy pravouhlého formátu, ktoré neprechádzajú cez múr priamo, pravdepodobne sú vo vnútri múru dvakrát pravouhlo zalomené takže vnútorný aj vonkajší otvor prieduchu sú vzájomne posunuté, vďaka čomu v konečnom dôsledku dochádza k nepriamej perforácii muriva a vetranie tak bolo zabezpečené bez nežiaduceho silného prievanu v interiéri sýpky a zamedzilo sa tak i navievaniu nečistôt z vonkajšieho prostredia do vnútra sýpky.

Sýpka je zachovaná takmer v autentickej podobe ako reprezentant určitého architektonického typu stavby, využívajúceho na naše pomery ojedinelé technické riešenia, ako aj z pozície stavby – sýpky, ako článku jedinečného dejinného a kultúrneho vývinu územia Nitrianskej župy.

Objekt je nositeľom súboru pamiatkových hodnôt:

*Hodnoty historickej:* Sýpka vznikla pravdepodobne na základe priameho podnetu nitrianskeho biskupa Jozefa Klucha, ktorý zastával úrad v rokoch 1808-1826. Na jednom zo strešných štítov (severovýchodnom) bolo ešte pred niekoľkými rokmi možné vidieť rok výstavby sýpky – 1812. Toto datovanie potvrdzuje aj druhé vojenské mapovanie. Ekonomické

zabezpečenie a kultúrna vyspelosť objednávateľa (nitriansky biskup), ktoré sa v konečnom dôsledku prejavili v projekte sýpky zakladajú primárnu historickú hodnotu sýpky v rámci historického (dobového) kontextu a v rámci neho kultúrno-spoločenské súvislosti vzniku objektu. Sýpka bola spolu s celou usadlosťou majetkom biskupa až do znárodňovacieho procesu, keď sa stala štátnym majetkom a pripadla vznikajúcemu jednotnému roľníckemu družstvu. Sýpku zapojili do jeho chodu, dôkazom toho, že plnohodnotne plnila svoj účel je aj skutočnosť, že vedenie družstva investovalo do výmeny strešnej krytiny.

*Hodnoty urbanistickej:* Sýpka je primárne zachovaná vo svojej pozícii, pôvodne ako súčasť hospodárskeho dvora na Gorazdove.

*Hodnoty architektonickej a technickej:* V rámci architektonického typu a doby vzniku objektu vyplývajú špecifické hodnoty zachované v skladbe hmôt, dispozično-priestorovom riešení, konštrukčnom a materiálovom prevedení a zachovaní slohových znakov – tie sú dané predovšetkým architektonickým a umelecko-remeselným riešením stavby a jej konštrukcií. Skladba hmôt, konštrukčné, dispozičné i materiálové riešenie objektu boli navrhnuté tak, aby plne vyhovovali funkcii objektu. Napriek dobe vzniku sa nesú v duchu štandardov barokovej architektúry tohto typu. V záujme dosiahnutia čo najvoľnejšieho veľkopriestoru na 1. a 2. nadzemnom podlaží je do obvodových múrov vložená mohutná a dômyselne riešená trámová konštrukcia stropov a krovu. Kvalitné skladovanie obilnín zabezpečoval rozsiahly systém štrbinových vetracích otvorov vytvorený primárne v obvodových múroch sýpky. Hlavný slohový výraz je určený celkovou zachovanou skladbou hmôt objektu, jeho dispozičným a stavebno-technickým riešením, vrátane spomínanej trámovej konštrukcie stropov a krovu a systému štrbinového vetrania, fasádami a ich členeným dvernými a okennými otvormi, soklom, rímsami a lemovaním strešných štítov a kruhových vetracích otvorov krovu. Slohový výraz tiež určujú jeho umelecko-remeselne spracované súčasti architektúry, ktorými bol objekt vybavený. Zachovala sa tiež primárna tehlová podlaha (resp. dlažba z nasucho kladených tehál) a tiež pôvodné mreže v okenných otvoroch sýpky. Krov sýpky je typickým predstaviteľom hambáľkových krovov pozdĺžne viazaných laterálnymi stojatými stolicami a centrálnym vešiakom. Uvedené krovy z historicko-typologického hľadiska možno zaradiť ku konštrukciám používaným v 2. polovici 18. storočia, ale často aj v 1. polovici 19. storočia. Typologicky je konštrukcia podobná s krovmi nad loďou a svätyňou v kostole sv. Kríža v Hubovej (okr. Ružomberok) alebo nad loďou kostola Navštívenia Panny Márie v Liptovskom Hrádku (okr. Liptovský Mikuláš), pričom tieto krovy boli dendrochronologicky datované do 80. rokov 18. storočia. Takáto ucelená drevená konštrukcia sýpky na území Nitrianskeho kraja nemá známu obdobu a jej význam bezpochyby prekračuje regionálny rámec. Toto technicky hodnotné riešenie jednoznačne vykazuje aj hodnoty umelecko-remeselné svojim mimoriadne kvalitným remeselným vyhotovením, ktoré, odhliadnuc od stavu z posledného obdobia, plní svoj účel už viac ako 200 rokov.

Bývalá biskupská sýpka na Gorazdove v Močenku svojim situovaním, zachovaným hmotovo-priestorovým a dispozičným riešením s hodnotnými architektonickými, remeselnokonštrukčnými prvkami v podobe veľkorysej drevenej vnútornej konštrukcie a krovu a definovanými pamiatkovými hodnotami, v spojení so spoločenským záujmom na zachovaní veci, napĺňa stanovené kritéria pre vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov v čl. 44 ods. 2 ukladá každému povinnosť chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo. Podrobnosti o právach a povinnostiach v súvislosti s touto povinnosťou sú

ustanovené zákonom (čl. 44 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky). Ochrana kultúrneho dedičstva je verejným záujmom, čo vyjadruje aj Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky v uznesení č. 91/2001 Z. z., pričom Slovenská republika je tiež v tejto oblasti viazaná medzinárodnými svetovými a európskymi dohovorom o ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva.

V zmysle ustanovenia § 27 ods. 1 pamiatkového zákona sa základná ochrana kultúrnej pamiatky rozumie súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu kultúrnej pamiatky, na trvalé udržiavanie dobrého stavu vrátane prostredia kultúrnej pamiatky a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote a technickému stavu.

Podľa § 27 ods. 2 pamiatkového zákona v bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.


Vzhľadom na uvedené rozhodol správny orgán tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

### **Poučenie:**

Podľa § 53 a § 58 ods. 1 správneho poriadku má účastník konania právo podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky. Podľa § 54 ods. 1 a 2 správneho poriadku sa odvolanie proti tomuto rozhodnutiu podáva prostredníctvom Pamiatkového úradu Slovenskej republiky a to v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov za podmienok ustanovených v § 247 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.



  
PhDr. Katarína Kosová  
generálna riaditeľka

**Rozhodnutie sa doručí – do vlastných rúk:**

1. Leonard Žilka a Anna Žilková, E. M. Šoltésovej 72/9, 963 01 Krupina
2. Slovenský pozemkový fond, Búdkova 36, 817 15 Bratislava
3. Obecný úrad Močenok, Sv. Gorazda 629/82, 951 31 Močenok – doručené aj verejnou vyhláškou

**Rozhodnutie sa doručí – doporučené:**

4. Okresný úrad Šaľa, Katastrálny odbor, Hlavná 2/1, 927 01 Šaľa – po nadobudnutí právoplatnosti

**Na vedomie:**

5. Krajský pamiatkový úrad Nitra
6. Pamiatkový úrad SR – verejnou vyhláškou
7. Pamiatkový úrad SR na založenie do spisu